

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/115/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112228226
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8112228226.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Petra Straku v právnej veci navrhovateľa Slovak Telekom, a.s. Bratislava, Karadžičova 10, IČO: 35 763 469, zastúpeného JUDr. Oliverom Balážom, advokátom so sídlom Bratislava, Zámocká 10, proti odporcovi G. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., D. XX, o zaplatenie 445,34 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 10C/191/2012-51 zo dňa 12.04.2013 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prešov (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom návrh zamietol. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že po stránke skutkovej vychádzal zo zistení, že účastníci konania uzavreli dňa 17. 08. 2009 zmluvu o pripojení na základe ktorej sa navrhovateľ zaviazal poskytovať služby vo forme verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom jeho telefónnej siete pre odporcu. Zároveň účastníci uzavreli dodatok k tejto zmluve na základe ktorého odporca zakúpil mobilný telefón za cenu jedného eura a zaviazal sa využívať služby navrhovateľa v trvaní 24 mesiacov. Následne odporca nezaplatil navrhovateľovi za poskytnuté služby v období od 22. 07. 2009 až 21. 10. 2009. Ďalej zo zistení, že navrhovateľ vyzval odporcu na zaplatenie záväzkov vo výške 196,39 Eur do 12. 12. 2009, pričom mu oznámil, že ak v tomto termíne sumu neuhradí, navrhovateľ týmto listom s účinkami od dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty poskytnutej na úhradu už splatnej pohľadávky uvedenej v predmetnom liste v súlade s bodom 15. 3 písm. b) všeobecných podmienok pre poskytovanie verejných elektronických v komunikačných služieb odstupuje od zmluvy o pripojení a zároveň aj od ďalších zmlúv.

Mal za preukázané, že navrhovateľ odstúpil od zmluvy uzavretej medzi účastníkmi podaním zo dňa 30. 11. 2009 a odstúpenie nadobudlo účinnosť 13. 12. 2009.

Na takto zistený skutkový stav prijal právny názor, podľa ktorého uplatnená pohľadávka navrhovateľa je premlčaná. Dvojročná premlčacia lehota pre uplatnenie práv navrhovateľa zo zmluvy začala plynúť odstúpením od zmluvy navrhovateľa. Návrh bol podaný na súde 11. 09. 2012, teda po uplynutí všeobecnej dvojročnej premlčacej doby.

Poukázal na ustanovenie § 100 ods. 1, § 107, § 48 ods. 1, § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ďalej na bod 13.10 písm. b) všeobecných podmienok poskytovania verejných elektronických komunikačných a dátových služieb spoločnosti T- mobile Slovensko a.s.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., pričom úspešnému odporcovi nevznikli žiadne preukázateľné trovy konania.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a vyhovel jeho návrhu. V odvolaní ďalej uviedol, že prvostupňový súd, respektíve jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávnosť spočíva v posúdení nároku navrhovateľa ako nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Poukázal na to, že v zmysle všeobecných podmienok poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom verejnej telefónnej siete spoločností T- mobile Slovensko sú účinky odstúpenia dohodnuté inak ako v zákone. Momentom zrušenia, a teda zánikom zmluvy je s poukazom na text pokusom o zmier v deň nasledujúci po uplynutí lehoty poskytnutej na úhradu pohľadávky, t. j. 13.12.2009. Ide zrejme o dôkazy, ktoré boli predložené pred súdom prvého stupňa, že telekomunikačné služby boli navrhovateľom poskytnuté ešte v čase trvania zmluvy o pripojení, a preto má nárok na zaplatenie ceny za poskytnuté služby, pričom uplatnené nároky sa premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe v súlade s ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka. Neplatí premlčacia doba ako v režime bezdôvodného obohatenia, ale platí všeobecná trojročná premlčacia doba. Poukázal na to, že samotná zmluva zaniká odstúpením od zmluvy o poskytovaní verejných služieb, keď v súlade so zákonom číslo 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane, ak nie je po odstúpení uvedený neskorší dátum.

K podanému odvolaniu sa odporkyňa nevyjadrila.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru, že v prejednávanej veci boli splnené podmienky pre potvrdenie napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa právneho záveru odvolacieho súdu prvostupňový súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis, ktorý aj správne interpretoval, pričom zo skutkových záverov vyvodil správne právne závery.

K odvolacím námietkam a na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd udáva.

Žalobca tvrdí, že napadnutý rozsudok prvostupňového súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny náležitý právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Konštantná judikatúra podporuje odvolacie námietky žalobcu, že odstúpením od zmluvy nezanikajú práva zo zmluvnej pokuty, ktoré vznikli pred odstúpením. Podľa žalobcu už raz vzniknuté právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odstúpením od zmluvy nezanikne.

S uvedenou argumentáciou sa zásadne dá súhlasiť. Žalobcom prezentovaná právna konštrukcia a treba povedať, že aj doterajšia judikatúra však nezohľadňuje ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 48 Občianskeho zákonníka, od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva v zásade zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2) a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezodôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 OZ).

Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovení Občianskeho zákonníka zaväzujú spotrebiteľa nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka evidentne zhoršujú jeho postavenie. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa, vrátane platenia úrokov napriek ich zrušeniu popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Inými slovami povedané dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa zmluvy dohodnutej medzi účastníkmi konania sú nevýhodnejšie ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákonníku.

Žalobca poukazuje na to, že sa použitím právnej úpravy o odstúpení od zmluvy podľa predpisov občianskeho práva dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a v rozpore s princípom právnej istoty.

Odvolaací súd s týmto názorom nesúhlasí. Naopak spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú vo svojich dôsledkoch nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne občianske právo). Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách (porov. Kristián Csach, Štandardné zmluvy, Vydavateľství Aleš Čeněk, 2009, str. 178).

Nemožno prehliadnuť, že je to dodávateľ, ktorý naformuloval zmluvu (štandardná typová zmluva) a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. výpoveď, strata výhody splátok).

Ustanovenie čl. VII zmluvných podmienok, podľa ktorého má spotrebiteľ plniť zmluvné povinnosti aj napriek odstúpeniu od zmluvy je upravené pre žalovanú nevýhodnejšie oproti úprave v § 48 v spojení s § 54 ods. 1, 5 a § 457 OZ.

Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; ďalej „smernica“). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je pomerne náročné na

dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Treba však povedať, že ak sa neberie do úvahy výber sumy úveru a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy. Preto sa dá plne pochopiť pomerne silná ochrana spotrebiteľov, ktorú slovenský zákonodarca zakotvil v ustanovení § 54 OZ. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia Súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C-168/05 Mostaza Claro, bod 25, 26, 27, rozsudok C-240/98 až C-244/98 Océano).

Odvolací súd nemá pochybnosti o súlade ustanovenia § 54 ods. 1 OZ s právom Európskej únie, ktoré umožňuje členským štátom prijať na ochranu spotrebiteľov aj prísnejšie ustanovenia, než aké odporúča smernica Rady 93/13/EHS (čl. 8 smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, porov. tiež rozsudok súdneho dvora vo veci C 484/08 Caja, uznesenie C-76/10 POHOTOVOSTĚ).

Žalobca v odvolaní uvádza, že nárok na zmluvnú pokutu vznikol pred odstúpením od zmluvy a platí trojročná premlčacia doba.

K tomuto odvolaciemu dôvodu odvolací súd udáva, že zrušením zmluvy došlo k bezdôvodnému obohateniu (§ 451 OZ). Žalobca správne poukazuje na trojročnú premlčaciu dobu (objektívna), no v rámci nej plynie dvojročná subjektívna premlčacia doba. Žalobca ako veriteľ mohol hneď od momentu zrušenia zmluvy vedieť kto sa bezdôvodne obohatil a v akom rozsahu.

Prvostupňový súd len aplikoval osobitné ustanovenie § 54 ods. 1 OZ vo vzťahu k odstúpeniu od zmluvy. Poukázal odvolateľ na znenie dohodnutej klauzuly o odstúpení, ktorá predpokladá zachovanie zmluvných nárokov veriteľa aj po odstúpení od zmluvy. Odvolací súd reflektuje na judikatúru, ktorá podporuje odstúpenie od zmluvy bez rušenia práv zo zmluvy, ktoré vznikli pred odstúpením (napr. NS SR 1MObo V 2/2007, NS ČR 33Odo 131/2003).

S uvedenou judikatúrou v spoločenských vzťahoch vzniknutých pred zakotvením ustanovenia § 54 OZ do Občianskeho zákonníka sa dá súhlasiť. Žalobcom prezentovaná právna konštrukcia a treba povedať, že aj doterajšia judikatúra však nezohľadňujú ustanovenie § 54 ods. 1 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd potvrdil vzhľadom na vyššie uvedené dôvody napadnutý rozsudok ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. v Úspešná žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila a zo spisu nevyplývali preukázateľne trovy konania k žalovanej. A tak odvolací súd úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Žalobca v konaní úspešný nebol, tak mu právo na náhradu trov odvolacieho konania nevzniklo.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.